

piątego dnia zmieniły barwę na ciemniejszą a 7.V wylęgła się pierwsza gąsienica, brudno-zielona z odcieniem czerwonym. Dorosłe gąsienice są ciemno-zielone z 4 białawymi prążkami po bokach, takąż linią grzbietową i białymi pręgami w linii przetchlinkowej. Między pierścieniami blado-żółty pasek. Pierwszą poczwarękę miałem 8.VII, ostatnią 14.VII. Motyle po przezimowaniu lęgły się w styczniu. Gąsienice żywiłem liśćmi *Cytisus*.

Zusammenfassung.

Im obigen Verzeichnisse der selteneren und für Polen neuen Lepidopteren aus Podolien sind folgende als neu hervorzuheben: 1) *Siona nubilaria* Hb. und ab. *exalbata* Hb.; 2) *Acalla lubricana* Mn.; 3) *Depressaria parietella* Z.; 4) *Pleurota schlägerella* Z.

Wykaz chrząszczów, zebranych w Sandzaku Trapezuntskim i Gümisch-chane w Azji Mniejszej w latach 1916—1917. VII.

[Verzeichnis der in kleinasiatischen Sandschaks Trapezunt und Gümisch-chane in J. 1916—1917 gesammelten Coleopteren. VII].

podał

Dr. W. EICHLER (Pabjanice).

ANTHRIBIDAE.

Urodon suturalis F. — Kessa, 1 egz., 1. VII. 17.

CURCULIONIDAE¹⁾.

Otiorrhynchus heinzli Reitt. — Trpz., 20. V. — 18. VI. 17, zawsze na wzgórzach wschodnich z pewnej nieznaney mi kolczastej rośliny pnącej, 9 egz.; Elleu 22. VI. 17 z tejsze rośliny; *O. longiventris* Küst. — Trpz., wzgórze płdn. z grabu 1 egz. 27. V. 17; *O. simulans* Stierl. — tamże 1 egz. z pigwy; *O. ligustici* L. — Chamsi-kej, 1 egz. 28. VI. 17 pod kamieniem; *O. kirschi* Stierl. — Dżewizlik, 27. VI. 17, z grabu; Chamsi-kej, 28. VI. 17, 1 egz. z leszczyny; *O. pauxillus* Rosh. — Souk-su, 1 egz. wysiany z liści, 19. XII. 16; *O. nasutus* Stierl. — Trpz., wzgórze zach., 1 egz.

¹⁾ Pewna część z tej rodziny nie została mi zwrócona przez p. E. Suworowa z Petrogradu.

z dębu 18. VI. 17; *O. pulvinatus* Hochh. — Elleu, 21—22 VI. 17, 15 egz. z krzewów; *O. sieversi* Faust. — Daftaban, 29. VI. 17, 1 egz.; Kessa, 2. VII. 17, 2 egz. z leszczyny.

Phyllobius circassicus Reitt. — Sadach, 6. VII. 17, 10 egz.; *Ph. argentatus* L. — Trpz., wzgórze wsch. z leszczyny, dębów, kasztana jadalnego 12. V. 17; Souk-su, 4. VI. 17, obficie z olszyny; Elleu, 21. VI. 17, z olszyny; *Ph. pictus* Stev. — Souk-su, 1 egz. z leszczyny 17. V. 17; Trpz. wzgórze płdn. i zach. z głogu i leszczyny 29. V. — 6. VI. 17, 16 egz.; *Ph. sinuatus* F. — Souk-su, 2 egz. z pigwy 9. VI. 17; Ardassa 9. VII. 17; Dżewizlik 27. VI. 17; Kessa 2. VII. 17; *Ph. apollinis* Mill. — Daftaban, 1 egz. 29. VI. 17, z dębu; Kialkit 4. VII. 17; Sadach 6. VII. 17, 4 egz.

Polydrosus mollis Stroem. — Sadach, 6. VII. 17, 1 egz.; *P. inustus* Germ. — Trpz., 24. IV. — 18. VI. 17, pospolity z dębów, grabów, kasztana jadalnego, jeżyn, pigwy; Dżewizlik — 26. VI. 17, obficie z krzewów; *P. rufulus* Hochh. — Chamsi-kej, 28. VI. 17; *P. brevicollis* Desbr. — Kessa, 2. VII. 17, 6 egz.

Omius georgicus Reitt. — Trpz., wzgórze płdn. z grabu 1 egz. 27. V. 17.

Strophomorphus porcellus Schönh. — Boz-tepe, 1 egz. pod kamieniem 20. VIII. 16.

Brachyderes incanus L. — Kialkit, 5. VII. 17; Ardassa, 9. VII. 17.

Mesagroicus pilifer Boh. — Kessa, 1. VII. 17.

Sitona lineatus L. — Boz-tepe, 2 egz. 20. VIII. 16 i 1 egz. 6. IX. 16, pod kamien.; Souk-su, wysiany z liści 8. XII. 16, 2 egz.; *S. lineatus* a. *ocularis* Desbr. — Boz-tepe, 2 egz. z grabu i róży 7. VI. 17; *S. sulcifrons* Thnb. — Elleu, 23. VI. 17; Dżewizlik 27. VI. 17, w dolinie pod kamieniem; *S. flavescens* Marsh. — Chamsi-kej, 28. VI. 17; *S. crinitus* Hbst. — Souk-su, wysiany z liści 4. XI. 16; strona płdn. pod kamien., 1. egz. 3. VI. 17; *S. crin.* a. *densatus* Reitt. — Souk-su, na murze 1 egz. 26. III. 17; *S. hispidulus* F. — Trpz. wzgórze zach., z wody 1 egz. 23. III. 17; *S. humeralis* Steph. — szosa platańska, 1 egz. pod kamieniem 3. VI. 17.

Trachyphloeus alternans Gyll. — Boz-tepe, 1 egz. 6. V. 17, z kwiatów.

Chlorophanus gibbosus Payk. — Kialkit, 4. VII. 17; Sadach, 7. VII. 17 z wierzby.

Cleonus piger Scop. — Trpz., z ostu 1 egz. 20. V. 17; Souk-su, 1 egz. 9. VI. 17.

Lixus iridis Oliv. — Trpz., wzgórze wsch. z *Urtica* 1 egz. 9. V. 17; *L. a'girus* L. — Souk-su, wawóz 2 egz. z ostów 17. V. 17; Trpz., wzgórze zach. 2 egz. 20. V. 17; Daltaban, 29. VI. 17 i Kialkit, 4. VII. 17, z ostów; *L. cardui* Oliv. — Trpz., 21. VIII. 16; Chamsi-kej, 28. VI. 17; Daltaban 29. VI. 17.

Larinus latus Hrbst. — Kialkit, 5. VII. 17; Kessa, 2. VII. 17, z *Onopordon*; *L. latus* v. *cirsii* Hrbst. — tamże; *L. flavescens* Germ. — Trpz., wzgórze zach. 1 egz. z krzaku topolowego 18. VI. 17; Zigana-dagh 13. VII. 17; *L. sturnus* Schall. — Daltaban, 29. VI. 17 z ostu.

Rhinocyllus oblongus Cap. — Kialkit, 5. VII. 17; *Rh. conicus* Froehl. — Trpz., wzgórze płdn. 8 egz. 6. VI. 17, osty.

Hylobius verrucipennis Boh. — Trpz., wzgórze zach. z *Urtica*, 2 egz. in copula 24. IV. 17.

Anchonidium ulcerosum Aubé — Souk-su, 1 egz. wysiany z liści 4. XI. 16.

Phytonomus punctatus F. — Boz-tepe, pod kamien., 3 egz. 6. IX. 16; Trpz., wzgórze płdn., pod kamien., 29. V. 17; *Ph. fasciculatus* Hrbst. — Szosa platańska, pod kamien. 1 egz. 3. VI. 17.

Grypidius equiseti F. — Trpz., ujście Piksitu, w osadach 1 egz. 4. IV. 17.

Dorytomus schönherri Faust — Souk-su, 1 egz. z topoli 11. V. 17; tamże 1 egz. 17. V. 17; Trpz., wzgórze wsch. 4 egz. z topoli 12. V. 17; wzgórze płdn., 8 egz. z grabu 27. V. 17; Sadach 6. VII. 17; *D. taeniatus* F. — Souk-su, 1 egz. z roślin pnących na murze 9. VI. 17.

Coeliodes ruber Marsh. — Souk-su, wysiany z liści 1 egz. 4. XI. 16; Trpz., wzgórze płdn. z dębu 1 egz. 16. VI. 17; *C. trifasciatus* Bach. — Trpz., wzgórze płdn., z dębu 1 egz. 16. VI. 17.

Coeliastes lamii F. — Trpz., wzgórze zach. 1 egz. z roślin 28. V. 17.

Sirocalus floralis Payk. — tamże.

Ceutorrhynchus trimaculatus F. — Boz-tepe, z ostów 3 egz. 6. V. 17; Trpz., wzgórze wsch. z ostów 7 egz. 12. V. 17; wzgórze płdn. z ostu 1 egz. 27. V. 17; Ardassa 9. VII. 17; *C. albovittatus* Germ. — Ardassa 9. VII. 17; *C. biplagiatus* Schultze — tamże;

C. pleurostigma Marsh. — Souk-su, 1 egz. 17. V. 17; Trpz., wzgórze zach. 1 egz. z łąk 28. V. 17; Kessa, 1 egz. 1. VII. 17; *C. contractus* Marsh. — Trpz., wzgórze zach. 1 egz. z wody 24. IV. 17; *C. turbatus* Schultze — Kialkit, 1 egz. z dziewanny 4. VII. 17.

Baris timida Rossi — Kialkit, 5. VII. 17.

Calandra granaria L. — Trpz., w mieszkaniu 3 egz. 5. XI. 16.

Balaninus venosus Grav. — Dałtaban, 29. VI. 17, 6 egz. z dębu; Kialkit 4. VII. 17 z dębu; *C. villosus* F. — Dżewizlik, 27. VI. 17; *B. nucum* L. — Trpz., wzgórze wsch. z leszczyny 1 egz. 12. V. 17; *B. glandium* Marsh. — tamże, z dębów 5 egz. 12. V. 17 i w całej okolicy Trapezuntu do 18. VI. 17 z dębów.

Balanobius crux F. — Dałtaban, 29. VI. 17; *B. salicivorus* Payk. — Elleu, 1 egz. 23. VI. 17; Kessa, 1 egz. 1. VII. 17. *B. pyrrhoceras* Marsh. — Trpz., wzgórze płdn. z dębu 2 egz. 1. VI. 17; Boz-tepe, z dębu 4 egz. 7. VI. 17.

Anthonomus rubi Hrbst. — Souk-su, 1 egz. 8. V. 17; *A. pedicularius* L. — Boz-tepe, z głogu 1 egz. 6. V. 17; Souk-su, z głogu 1 egz. 11. V. 17; *A. rufus* Gyll. — Trpz., wzgórze zach. 1 egz. z grabu 20. V. 17; *A. pomorum* L. — Elleu, 22. VI. 17;

Lignyodes enucleator Panz. — Souk-su, z grabu 1 egz. 11. V. 17; Boz-tepe, 1 egz. z orzecha włoskiego 21. V. 17; Trpz., wzgórze zach. 2 egz. ze śliwki i 3 egz. z jesionu 20. V. 17.

Orchestes alni L. — Dżewizlik, 29. VI. 17; *O. alni* a. *sal-tator* Geoffr. — Boz-tepe, 6 egz. z grabu 7. VI. 17; Trpz., wzgórze płdn. z dębu 1 egz. 16. VI. 17; *O. alni* a. *4-maculatus* Gerh. — Souk-su, z grabu 1 egz. 17. V. 17; Trpz., wzgórze płdn. 1 egz. z głogu 29. V. 17; *O. quedenfeldti* Gerh. — Trpz., wzgórze wsch. z grabu i leszczyny po 1 egz. 12. V. 17; Dżewizlik, 1 egz. z dębu 26. VI. 17; *O. erythropus* Germ. — Souk-su, z grabu 1 egz. 17. V. 17; *O. avellanae* Donovan. — Trpz., wzgórze płdn. z dębu 2 egz. 16. VI. 17.

Gymnetron pascuorum Gyll. — Trpz., wzgórze płdn. z pigwy 1 egz. 27. V. 17; *G. asellus* Grav. — Kessa, 2. VII. 17; *G. tetrum* F. — Trpz., wzgórze zach. 6 egz. z dziewanny 18. VI. 17; Sadach, 6. VII. 17; *G. tetrum* F. a. *plagiellum* Rosensch. — Trpz., wzgórze płdn. z dziewanny po 1 egz. 27. V. 17; 1. VI. 17; 16. VI. 17; Kialkit, 4. VII. 17; Sadach, 6. VII. 17.

Cionus scrophulariae L. — Trpz., 21. VIII. 16; Chamsi-kej, 28. VI. 17 na *Scrophularia*; *C. scroph. a. ferrugatus* Reitt. — Trpz., wzgórze pldn. 1 egz. z dziewanny 27. V. 17; *C. thapsi* F. — Sadach, 6. VII. 17; *C. olivieri* Rosensch. — tamże; *C. olens* F. — Kessa, 2. VII. 17; Sadach, 6. VII. 17 z dziewanny; *C. solani* F. — Kialkit, 4. VII. 17; Sadach, 6. VII. 17, z dziewanny.

Magdalis violacea L. — Kessa, 2. VII. 17, z sosny; Kialkit, 4. VII. 17, z uschniętej sosny; *M. weisei* Schrein. — Daltaban, 1 egz. z rezedy 30. VII. 17; *M. quercicola* Wse — Trpz., wzgórze pldn. 1 egz. z dębu 16. VI. 17.

Apion tubiferum Gyll. — Souk-su, 1 egz. ze świerku 9. V. 17; Trpz., wzgórze pldn. 1 egz. 16. VI. 17; *A. onopordi* Kirby — Boz-tepe, 1 egz. 4. II. 17; Szosa Platańska, 1 egz. 3. VI. 17, z Onopordon; *A. confluens* Kirby — Daltaban, 1 egz. 29. VI. 17; *A. radiolus* Kirby — Trpz., wzgórze wsch. z topoli 1 egz. 12. V. 17; wzgórze pldn. 1 egz. 1. VI. 17; Szosa Platańska, 1 egz. 3. VI. 17; Daltaban 29. VI. 17; *A. urticarium* Hrbst. — Trpz., wzgórze zach. z łąki 4 egz. 28. V. 17; Dzewizlik 27. VI. 17; *A. semivittatum* Gyll. — Souk-su, 2 egz. z dębu 11. V. 17; Trpz., wzgórze pldn. z grabu 2 egz. 27. V. 17; wzgórze zach. 10. VI. 17; z krzewów; *A. longirostre* Ol. — Souk-su, ze szczawiu końskiego 1 egz. 2. IV. 17; *A. frumentarium* Payk. — Boz-tepe, ze szczawiu 21, V. 17; Trpz., wzgórze pldn. z leszczyny, jeżyn, 9 egz. 6. VI. 17; Souk-su, 9. VI. 17, 5 egz.; wzgórze zach. ze świerku 1 egz. 10. VI. 17; wzgórze pldn. 16. VI. 17; *A. frument. v. cruentatum* Waltl. — tamże; *A. miniatum* Germ. — Souk-su, ze szczawiu końskiego 1 egz. 2. IV. 17; Trpz., wzgórze pldn. z roślin 2 egz. 1. VI. 17; *A. nigrifarse* Kirby — Souk-su, 1 egz. 17. V. 17 i Boz-tepe, 1 egz. 7. VI. 17, z leszczyny; *A. flavipes* Payk. — Souk-su, 1 egz. z grabu 11. V. 17; *A. ononicola* Bach. — Souk-su, 1 egz. 9. V. 17; Boz-tepe, 2 egz. z róży 7. VI. 17 i 9. VI. 17; *A. laevicolle* Kirby — Trpz., wzgórze wsch. pod kamien. 2 egz. 25. III. 17; *A. violaceum* Kirby — Souk-su, ze szczawiu końskiego 2 egz. 2. IV. 17; *A. holosericeum* Gyll. — Souk-su, z grabów 11. V. 17, 18 egz.; *A. pavidum* Germ. — Dzewizlik, 1 egz. z grabu 26. VI. 17; *A. ononis* Kirby — Trpz., wzgórze pldn. 1 egz. z olszyny 6. VI. 17; wzgórze zach. 4 egz. 18. VI. 17; Souk-su, 1 egz. ze śliwki 9. VI. 17.

Rhynchites aeneovirens Mrsh. — Boz-tepe, z krzaków dębowych 1 egz. 6. V. 17; *Rh. pauxillus* Germ. — Boz-tepe, 3 egz. z pigwy 21. V. 17; *Rh. coeruleus* Deg. — Trpz, wzgórze wsch. z głogu 1 egz. 12. V. 17; *Rh. hungaricus* Hrbst. a. *marginicollis* Schilsky — Daftaban, 29. VI. 17, z głogu.

Materiały do fauny czerwców miasta Poznania.

(Beiträge zur Coccidenfauna der Stadt Poznań)

podał

J. W. SZULCZEWSKI.

Spis niniejszy obejmuje czerwce, zebrane na obszarze miasta (z wyjątkiem kilku podanych w nawiasach). Sprzyjające warunki lokalne wpłynęły na silne rozpowszechnienie tych ogrodnikom dobrze znanych szkodników. Przeważnie gatunki w skupieniach występujące, jak *Lecanium corni*, *Lepidosaphes ulmi* i *Chionaspis salicis*, wyrządzają znaczne szkody. Wraz z 10 przybłędami, z którymi zetknąłem się w cieplarniach ogrodów miejskich przy badaniu zachodzących tam szkodników, przybywa do 24 gatunków, przeze mnie dla fauny Wielkopolski w r. 1921 podanych¹⁾, 16 nowych.

Nowe gatunki odznaczone są drukiem tłustym, przybłedy nadto otrzymały znak *.

HEMIPTERA — COCCIDAE.

Asterolecanium variolosum (Mod.) Ldgr. Gromadnie na korze latorośli, rzadziej pni; powoduje koliste nabrzmienia kory (galasy) na — *Quercus robur*: Stoki cytadeli, cmentarz ew. na Górczynie, cm. św. Pawła i św. Łukasza, Szkolny Ogród Botaniczny; *Qu. sessiliflora*: Szkolny Ogr. Bot., cmentarz Fanny, cm. przy Półwiejskiej.

Eriococcus spurius (Mod.) Ldgr. W szparach kory na gałę-

¹⁾ Przyczynek do fauny czerwców (Coccidae) Wielkopolskich. Prace Komisji Matematyczno-Przyrodniczej Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Serja B, T. I. Z. I.